

Nieuwsbrief

Lectoraat Leiderschap & Identiteit
in het verpleegkundig domein

Oktober 2021

Het lectoraat Leiderschap & Identiteit in het verpleegkundig domein houdt u op de hoogte!

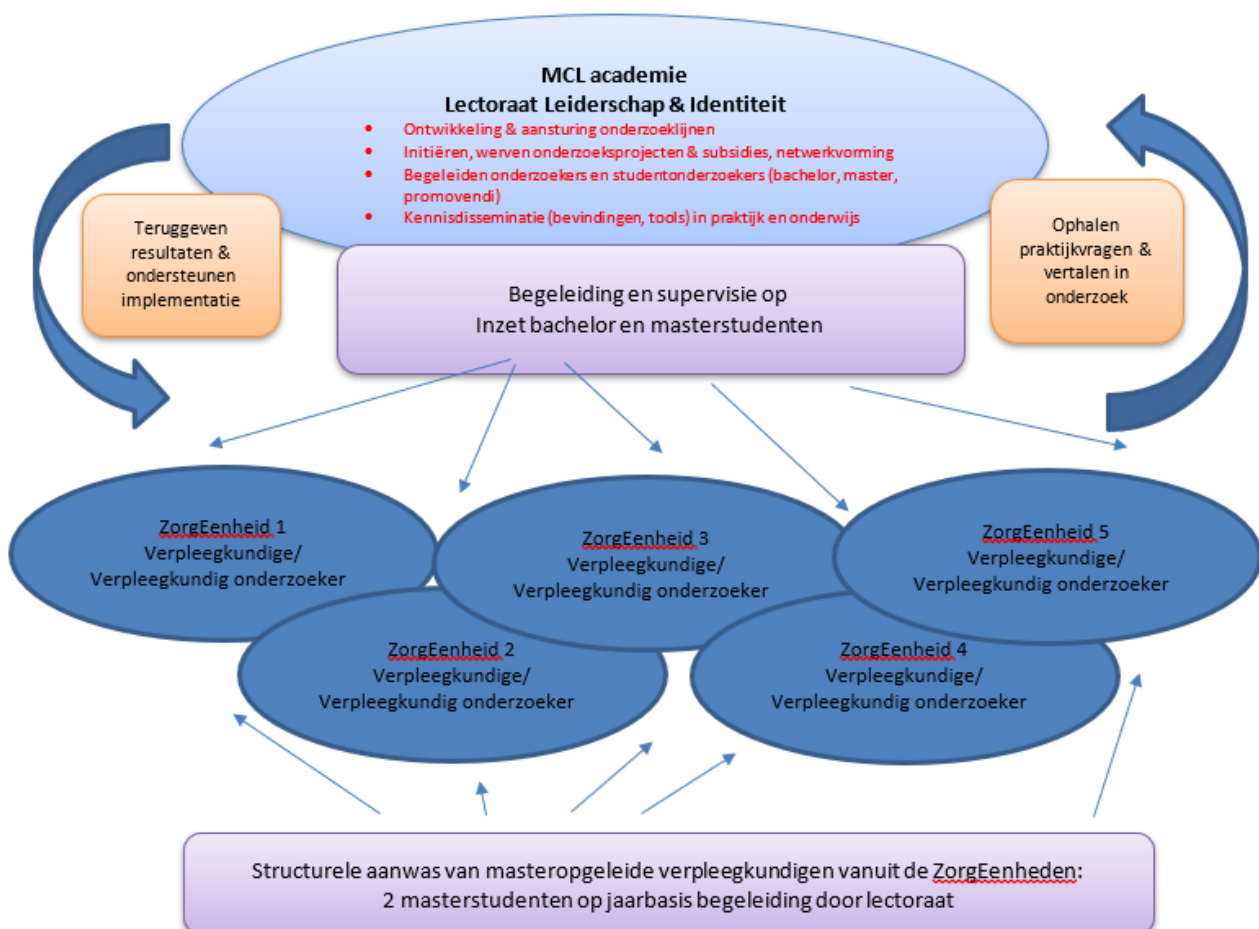
In deze nieuwsbrief:

- Lopende zaken
- Onderzoeksprojecten

Lopende zaken

Notitie Positionering Verpleegkundig onderzoeker

Het lectoraat schreef een advies over de positionering van de verpleegkundig onderzoeker in het MCL. Deze notitie geeft aan waarom verpleegkundig onderzoekers nodig zijn, in navolging van het STZ-beleid en de kaderbrief MCL 2022 en hoe zij in de organisatie kunnen worden ingebed.

Online Symposium Verpleegkundig Onderzoek

Op dit symposium, dat we in afstemming met de VAR en FLOOR organiseerden in april, stonden diverse verpleegkundige onderzoeken van onze onderzoekers en studenten centraal. Heb je het symposium gemist? Geen probleem, je kunt het terugkijken op:

<https://www.mclnet.nl/afdeling/mcl-academie/leren-en-ontwikkelen/verpleegkundige-ontwikkeling/symposium-verpleegkundig-onderzoek/>

Interviews Dag van de Verpleging 2021

ZonMw hield in het kader van de dag van de verpleging diverse interviews, waaronder met Afkemarij ten Hoeve-Heida (vicevoorzitter van de VAR en avond/nachthoofd) en Margreet van der Cingel (lector) zie:

<https://publicaties.zonmw.nl/dag-van-de-verpleging-2021/>

Studentparticipatie masterstudies in het lectoraat

- Afgelopen studiejaar heeft Christien Beiboer in het kader van haar masterstudie Verplegingswetenschappen onder begeleiding van het lectoraat onderzoek verricht naar: Teamwerkstijl, Leiderschapsvaardigheden en Omgevingsfactoren die van invloed zijn op Niet Verrichte Zorg. Inmiddels heeft zij haar titel behaald: van harte gefeliciteerd! De presentatie van haar onderzoek en onderzoeksverslag is uiteraard op te vragen.
- Ook dit studiejaar zullen 2 masterstudenten verplegingswetenschappen hun onderzoek onder begeleiding van het lectoraat verrichten.

Eline Brands zal onderzoek doen naar verpleegkundig (moreel) handelen bij vraagstukken in de dagelijkse praktijk.

Marianne Dorhout zal in het kader van het project LeerSaam Noord naar gezamenlijke besluitvorming door verpleegkundigen in relatie tot persoonsgerichte zorg gaan kijken. Van harte welkom beiden!

ZonMw

Zoeken door de website

Interview met Margreet van der Cingel

> Bijbehorende publicaties

Dag van de Verpleging 2021

'Een jaar na het Nightingalejaar is verpleegkundig leiderschap nog steeds belangrijk!'

mei 2021

Deel deze pagina

Onderzoeksprojecten

Verpleegkundig leiderschaps- onderzoek MCL

Kwantitatief kijken naar leiderschap

De, bij de start van Floor, ingevulde Professionaliteitscan van 430 verpleegkundigen is geanonimiseerd gebruikt om kwantitatief te kijken naar verpleegkundig leiderschap.

Er blijken grote verschillen te zijn in de mate waarin verpleegkundigen zich bekwaam voelen en zichzelf vinden functioneren op bachelor niveau. Om te zien hoe dit is op de 24 kernbegrippen van het opleidingsprofiel van de bachelor verpleegkundige, zijn de 96 stellingen van de Professionaliteitscan hieraan gekoppeld. De hoogste score wordt gezien bij 16 kernbegrippen. Daarbij geven verpleegkundigen aan zich competent te voelen: score 3 in de Professionaliteitscan. Er is dus nog ruimte voor verbetering en naar score 4 (expert) te ontwikkelen. Het meest bekwaam voelen verpleegkundigen zich op klinisch redeneren, indiceren van zorg, persoonsgerichte communicatie en gezamenlijke besluitvorming. De 8 kernbegrippen waarop verpleegkundigen zich het minst bekwaam voelen zijn o.a. inzet ICT, preventiegericht

analyseren, onderzoekend vermogen en inzet evidence based practice (EBP).

De kernbegrippen waar verpleegkundigen zich het meest bekwaam in voelen kunnen beschouwd worden als onderdelen van klinisch leiderschap en moreel-ethisch leiderschap. Ten aanzien van de kernbegrippen die vallen onder professioneel leiderschap wordt aangegeven dat verpleegkundigen zich minder bekwaam voelen en dat zij (nog) niet op bachelor niveau functioneren. De mate van bekwaam voelen wordt mede bepaald door het type functie (specialistische verpleegkundige, senior verpleegkundige, verpleegkundig consulent) en de mate van ervaring. Bij de kernbegrippen Onderzoekend vermogen en Inzet EBP voelen de verpleegkundigen met een hbo-opleiding zich het meest bekwaam.

Voorbeeld rolmodellen leiderschapsgedrag

Een vervolg op het onderzoek naar hoe verpleegkundigen leiderschapsgedrag laten zien ontwikkelen studenten nu voorbeeld rolmodellen die het leiderschapsgedrag kunnen ondersteunen. De twee voorbeeld rolmodellen die in het vorige semester zijn ontwikkeld worden op dit moment nog op *theoretische onderbouwing* en *persoonsgerichtheid* beoordeeld. Dit semester hebben vier studenten hun afstudeeropdracht uitgevoerd bij

dit onderdeel. Zo is er een beweegposter ontwikkeld die op de kast van de patiënt kan worden gehangen. De poster kan werken als een soort geheugensteuntje en om de patiënt en de verpleegkundige te helpen om het gesprek over mobiliseren aan te gaan. Een andere student heeft een voorbeeld rolmodel gemaakt over persoonsgerichte communicatie die laat zien hoe je invulling kan geven aan het LSD-model (luisteren,

samenvatten en doorvragen). In een casusbespreking was deze poster een mooi hulpmiddel om te bespreken hoe bij de patiënt invulling was gegeven aan LSD en wat ook anders gedaan had kunnen worden. De twee andere studenten ontwikkelen nog een tool om de invulling van familie- en patiënt-participatie door verpleegkundigen te ondersteunen. We berichten later over de resultaten van hun onderzoek.

Beweg je beter tijdens opname!

Vraag altijd eerst uw arts of fysiotherapeut om advies!
Bij moeilijkheden met bewegen kunt u altijd uw verpleegkundige of fysiotherapeut raadplegen.

Draag overdag comfortabele kleding en schoenen in plaats van een pyjama. Vraag zo nodig of iemand deze kan brengen.

Gebruikt u thuis krukken, een rollator of andere hulpmiddelen? Gebruik deze dan ook tijdens opname. Vraag zo nodig of iemand deze kan brengen.

Draagt u een bril en hebt u deze bij u? Zet hem op. Zo ziet u beter wat er om u heen gebeurt. Vraag eventueel of iemand deze kan brengen.

Probeer naast de dagelijkse activiteiten nog minimaal 3 keer daags een stukje te lopen. Bouw het aantal stappen per keer op. Loop bijvoorbeeld zelf naar de voedingskar of loop met uw bezoeker mee naar de trap of lift.

In de stoel zitten is al beter dan in bed liggen. Eet dus zoveel mogelijk aan tafel en ga elke dag wat vaker en langer in de stoel zitten.

Per dag dat u weinig beweegt, kunt u tot wel 5% van uw conditie en spierkracht kwijtraken. Dus blijf zoveel mogelijk in beweging!

Waarom meer bewegen?

- U herstelt sneller, mogelijk kunt u eerder naar huis;
- U verliest minder spierweefsel;
- U heeft minder kans op longontsteking en trombose;
- U heeft meer zin in eten, valt dus niet of minder af. Ook dit is goed voor uw herstel;
- U wordt sterker en heeft daardoor minder kans op vallen.

U vindt het dichtstbijzijnde fietslabrynt bij afdeling J, P, K en R; In het dagverblijf op route 84.

Persona

Persoonsgerichte communicatie

Hoi! Ik ben Iris. Ik ben verpleegkundige in het Medisch centrum Leeuwarden.

Een van de patiënten die ik de komende dagen onder mijn hoede heb is meneer de Vries. Ik zou graag willen laten zien hoe ik persoonsgerichte communicatie toepas in de situatie rondom meneer de Vries doormiddel van de LSD methode.

Wat is persoonsgerichte communicatie?

Dit een proces waarbij de verpleegkundige actief luistert informoort en iemand in staat stelt zelf keuzes te maken binnen het zorgproces en hen als uniek persoon behandelt. Binnen dit proces maakt de verpleegkundige gebruik van gesprekstechnieken en methodes. Bijvoorbeeld van de luisteren, samenvatten en doorvragen methode (LSD).

Luisteren

- Informatie vergaren
- Voorkomen van misverstanden en conflicten
- Verbeteren van de samenwerking
- Open lichaamshouding
- Oogcontact
- Verbale en non-verbale communicatie
- Opstaan waar op doorgevraagd kan worden

Meneer de Vries

Dit is meneer de Vries. Dhr is 75 jaar en ligt opgenomen op de afdeling longziekten vanwege longkanker. Dhr de Vries heeft gisteren te horen gekregen dat hij uitbehandeld is en een palliatief traject in zal gaan.

Hij heeft luisteren wilt zo veel mogelijk informatie vergaren door te luisteren naar de wensen en behoeftes van de patiënt. De verschillende onderdelen welke Iris in het theorieblok werden weergegeven kunnen helpen om het luisteren vorm te geven. Dit geldt ook voor de volgende stappen binnen het samenvatten en doorvragen.

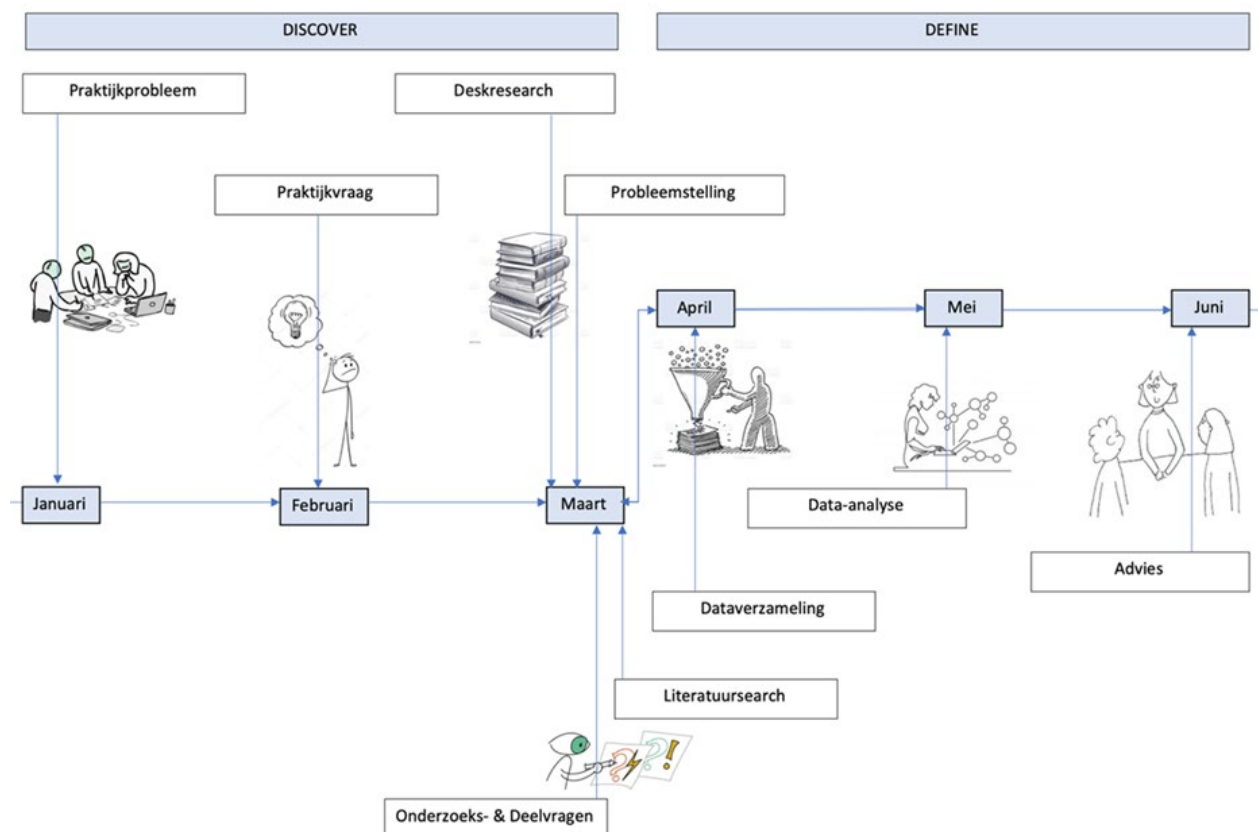
Voorbeeld:
Goedemorgen meneer de Vries, ik heb begrepen dat er gisteren een slecht nieuwsgesprek heeft plaats gevonden en dat u te horen heeft gekregen dat u een palliatief traject zal betreden. Hoe is dit voor u?, Hoe zit u de komende periode voor u? Wat zou u willen en wat heeft u daarvoor nodig?

LeerSaam Noord heeft als doel dat de zorg nog meer *persoonsgericht* wordt en het *functioneren in het dagelijks leven* van de patiënt in brede zin meer centraal staat dan zijn ziekte, waar o.a. de International Classification of Functioning (ICF) voor wordt gebruikt. Dit willen we bereiken door maandelijks in leernetwerken casusbesprekingen te houden waarbij verpleegkundigen van elkaar kunnen leren. Afgelopen semester hebben 2 hbo-v studenten, Sanne Koops en Loïs Timmer onderzocht hoe persoonsgericht deze casusbesprekingen waren. Eerst hebben ze een literatuurstudie gedaan om het begrip 'persoonsgerichte zorg' te operationaliseren.

Op basis van de literatuur hebben ze een topic lijst gemaakt waarmee ze konden analyseren in hoeverre de casusbesprekingen persoonsgericht waren. Denk bijvoorbeeld aan topics als:

'rekening houden met wensen en voorkeuren van de patiënt', 'voortdurende informatie-uitwisseling', 'gezamenlijke besluitvorming tussen patiënt en verpleegkundige' etc. Ze hebben daarvoor opnames van 14 casusbesprekingen van 4 verschillende leernetwerken geanalyseerd. De opnames worden dan helemaal uitgeschreven (getranscribeerd) en vervolgens zijn ze deductief gecodeerd met het softwareprogramma Atlas.ti. Hun conclusie was dat de casusbesprekingen varieerden in mate van persoonsgerichte zorg. Hun aanbeveling was om patiënten indien mogelijk de casusbespreking te laten bijwonen, om de patiënt persoonlijk te kunnen bevragen en zo min mogelijk in te vullen voor de patiënt.

Roadmap: onderzoeksproces van de studenten, zoals door hen zelf in beeld gebracht.

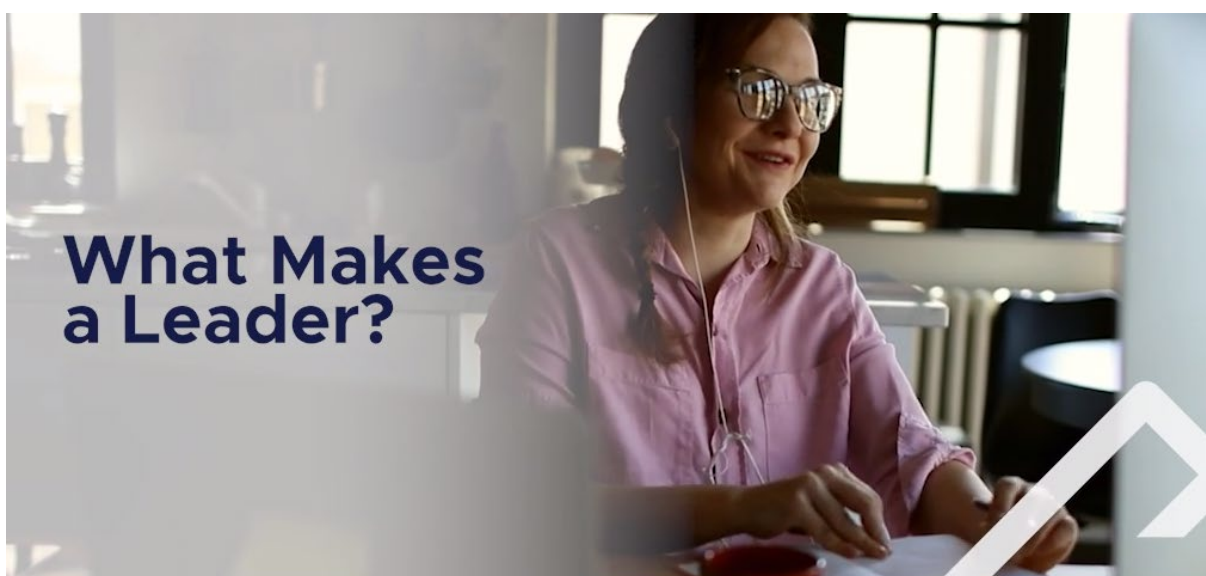
Kiezen voor Beter

Het afgelopen half jaar was, wegens Covid, een rumoerige periode in het MCL. Hierdoor kwam het Kiezen voor Beter onderzoek deels stil te liggen op onze pilotafdelingen T, B en U. Desondanks hebben we toch mooie stappen kunnen zetten in het onderzoek. Zo heeft een vierdejaars bachelorsstudent een deelstudie op afdeling T afgerond. Op deze afdeling is de zelfperceptie van verpleegkundigen met betrekking tot hun leiderschapsgedrag geëvalueerd aan de hand van de Leadership Practice Inventory vragenlijst. Vervolgens heeft zij middels een focusgroep interview de succesverhalen en ontwikkelkansen in het tonen van klinisch leiderschap in relatie tot niet-verrichte zorg in kaart gebracht. Op afdeling U lag afgelopen periode de focus op kennisontwikkeling van het verpleegkundige team rondom het thema zelfmanagement. Dit werd gedaan aan de hand van rolverhelderingsgesprekken met het lectoraat en een interactieve sessie met het verpleegkundig team. De interactieve sessie was ontwikkeld door, en geleid door verpleegkundigen van de afdeling, met als doel het creëren van draagvlak onder het verpleegkundig team, het

uitwisselen van kennis en het inventariseren van ideeën en verbeterpunten met betrekking tot zelfmanagement. Op afdeling B was wegens Covid gerelateerde werkdrukte besloten pas in september 2021 een vervolg te geven aan de eerder opgehaalde resultaten met betrekking tot niet-verrichte zorg.

Samen leren, Samen werken voor goede zorg!

Het project samen leren, samen werken voor goede zorg heeft vervolg in dit komend studiejaar 2021-2022. (Semi)artsen en (student)verpleegkundigen werken tijdens hun opleiding en hun werk intensief samen. Het versterken van interprofessioneel leren en samenwerken binnen de opleiding en tijdens het werk is in het belang van goede zorg en behoud van werkplezier. Dit project wil inzicht krijgen wat het beeld is dat de (semi)arts en de verpleegkundige in opleiding van elkaar hebben en hoe zij hun samenwerking ervaren. Zowel in het UMCG als in het MCL zullen in vervolg op het vorig studiejaar opnieuw interviews worden afgenomen. Uit een eerste voorlopige analyse blijkt dat zowel de (semi)arts

Leaders Shape the Future. They Set the Tone.

als de (student)verpleegkundige dezelfde waarden benoemen voor een goede onderlinge samenwerking, zoals open en transparant zijn. Ook komt naar voren dat de kennis van elkaars opleiding en beroep niet altijd volledig is. Vragen vanuit de (semi)arts over wat eventuele verschillen zijn tussen mbo-v en hbo-v en vragen vanuit de (student)verpleegkundige wat een ANIOS is, zijn daarvan voorbeelden. Vanuit aannames en niet volledige informatie lijkt een beeld van elkaar te zijn opgebouwd en dit is vervolgens de basis van waaruit de samenwerking gestart wordt. Door het uitwisselen van elkaars beeld, informeren van elkaar en het zien van elkaars perspectief wordt het opgebouwde beeld van elkaars beroep en het perspectief daarop bijgesteld of meer ingevuld. In de eerste resultaten is te zien dat de onderlinge gesprekken de samenwerking lijkt te versterken, wat leidt tot verbetering in de patiëntenzorg.

Meer weten?

Wil je meer weten over onze projecten en bijvoorbeeld onderzoeksverslagen inzien, pitches van studenten bekijken of artikelen lezen?

Vraag ze op via:

lectoraatleiderschapenidentiteit@nhlstenden.com

of kijk op onze website:

<https://www.nhlstenden.com/onderzoek/leiderschap-identiteit-het-verpleegkundig-domein>

Verpleegkundige Identiteit, beroepsmotivatie en werkplezier

Dit project focust op de motivatie van verpleegkundigen en waarden in de uitoefening van het verpleegkundige beroep, hoe kunnen verpleegkundigen vanuit hun professionele identiteit vormgeven aan persoonsgerichte en compassievolle zorg en hoe kunnen ze vanuit moreel leiderschap het eigen werkplezier en autonomie behouden of vergroten.

Deze workshop heeft afgelopen studiejaar 2 maal plaatsgevonden op de Verpleegkunde Flex opleiding. Tijdens de workshop zijn diepte-interviews en focusgroep interviews gehouden.

Dit onderzoek geeft zicht op hoe deze verpleegkundigen in opleiding kijken naar begrippen als verpleegkundige identiteit en moreel leiderschap. Door het werken met een voorbeeld uit eigen praktijk en de juiste vragen te stellen, lukt het de student om meer vat te krijgen op een begrip als verpleegkundige identiteit. Het bieden van kwalitatief goede zorg wordt veelal benoemd als belangrijke waarde binnen het werk en motivator om te starten met de opleiding, passend bij het begrip moreel verpleegkundige leiderschap. Tegelijkertijd wordt dit aspect niet altijd herkend door de student als onderdeel voor het vergroten van het eigen werkplezier.

Uit de evaluatie van de workshop kwam vooral naar voren dat werkplezier een begrip is dat nader verkenning behoeft. Het lectoraat voert daar momenteel een literatuurreview naar uit.

